Romanoslavica vol. XLVI, nr. 1

SLOVACISTICA LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI

Dagmar Maria ANOCA

The author presents a brief history of the department of Slovak language and literature, founded in 1949, followed by the enumeration of the main areas of activity: the teaching and methodology area (mentoring both students and teachers of Slovak language teaching schools in Romania), the scientific and research activity in the field of Slovak and Slavic studies such as: Linguistics, Dialectology, Literature, Culturology, Romanian-Slavic cultural relations, mirrored in scientific or cultural publications in various forms of propagation of the Slovak culture and promoting intercultural dialogue between Romania and Slovakia (conferences, symposia, translations etc.), ending with portrait medallions of the professors who worked in the department: the founding generation, Prof. dr. doc. Pandele Olteanu (1908-1995), Lect. dr. Silvia Nita-Armas (1931), Prof. Cornelius Barborica (1931), Prof. Gheorghe Calin (1935), teaching assistant Anton Tanasescu (1933). The author also mentions the work of younger professors and Slovak assistant professors, as well.

Cuvinte cheie: slovacistica, Universitatea din Bucureşti, Catedra de limbi şi literaturi slave

Începuturile slovacisticii la Universitatea din Bucureşti[1] datează din deceniul al cincilea al secolului douăzeci, după ce, în anul 1945, Pandele Olteanu[2] , a pus bazele

[1] Universitatea din Bucureşti este singura instituţie de învăţământ superior în cadrul căreia se predă limba şi literatura slovacă. Un lectorat de limba slovacă a funcţionat pe o perioadă scurtă (1997-1999) la Universitatea din Oradea (cursuri de practica limbii ţinute de către colaboratori externi (Michaela Chrapan, profesoară la Liceul din Nădlac, absolventă a secţiei de slovacistică din Bucureşti, şi Miroslava Stračinová, profesor invitat la Liceul teoretic „Jozef Kozáček“ din Budoi.

[2] Pandele Olteanu, revenit în aprilie 1945 din Slovacia (unde funcţionase pe post de lector străin la romanistică), urmare a numirii sale, de către Ministerul Învăţământului, ca lector la Facultatea de Filologie de la Universitatea din Bucureşti, secţia de slavistică, a ţinut lecţii practice de limba slovacă până la plecarea sa, în luna ianuarie 1946, pentru a-şi relua activitatea la Bratislava.

BDD-A24148 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

primului lectorat de limbă slovacă, până la acea dată existând doar un lectorat de limbă cehă, în cadrul căruia, evident, se făceau referiri şi la limba slovacă[1].

Slovacistica a cunoscut o dezvoltare puternică din anul universitar 1949-1950, după reforma învaţământului, în cadrul căreia s-a reorganizat învăţământul filologic superior. Datorită intervenţiilor profesorului Olteanu la minister, având şi susţinerea unor slavişti de marcă, a luat fiinţă o secţie de sine stătătoare, în cadrul căreia limba şi literatura slovacă a devenit disciplină principală (A) de licenţă.

Pentru acoperirea nevoii de cadre, după terminarea studiilor superioare au rămas la facultate să predea Silvia Niţă (ulterior, Silvia Niţă-Armaş), Corneliu Barborică, Gheorghe Călin, Anton Tănăsescu.

Pentru o perioadă mai scurtă au funcţionat, de asemenea, Maria Răzdolescu (între 1954-1956), Ioan Kergyo (între anii 1972-1974; ulterior şi-a ortografiat numele Ján Kerďo). După 1989, au fost angajaţi pe bază de concurs şi au funcţionat la secţie Dagmar Maria Anoca (1992), Ştefan Pavel Unatinský (2001-2008, colaborator extern în 2000), Marilena Felicia Luţă (din 2009; colaborator extern 2004-2009).

La cumpăna anilor şaizeci-şaptezeci s-a implementat practica de a fi invitat un lector străin, un specialist, în cazul nostru, din Slovacia. Printre lectorii străini care au funcţionat la secţia de limbă slovacă, provenind din diferite centre universitare din Slovacia, se numără: Jozef Muránsky (între anii 1967-1970), Eva Kováčiková (1970-1975, după căsătorie Kováčiková-Gheorghiová), Viera Štupáková (1975-1980), Mária Vajíčková (1980-1985), Mária Rosívalová (1985-1990; 1992-2000), Pavol Polák (2000-2004), Miroslav Hovančík (2004-2008), Kristína Vaverčáková (2008 - prezent).

Activitatea secţiei se desfăşoară, de la bun început, pe două coordonate principale, şi anume cea didactico-metodică pe de o parte (cursuri, seminarii, metodica, practica pedagogică; conducerea lucrărilor de diplomă şi a lucrărilor în vederea obţinerii gradului didactic I), iar, pe de altă parte, cea ştiinţifică şi de cercetare.

De-a lungul timpului, planul şi programa de învăţământ au cunoscut modificări şi variaţii, în esenţă însă mereu au fost prezente ca discipline fundamentale cele trei domenii: literatura, respectiv istoria literaturii slovace (curs şi seminar; din 2008 numit cultură şi literatură), limba (curs şi seminar; azi, structura limbii) şi cursul practic (din 2008 numit practica limbii). În anul I sau II a fost prevăzut cursul de civilizaţie. De asemenea, s-a predat un curs de introducere în studiul filologiei slovace. Întrucât secţia pregăteşte cadre didactice pentru ciclul preuniversitar, se ţin cursuri de metodică a predării disciplinei limba şi literatura slovacă cu perspectivă specială asupra condiţiilor din ţara noastră (deci ca limbă maternă) şi se efectuează practica continuă la şcoala-pilot din Nădlac (din 2008 modulul pedagogic este coordonat de Facultatea de Pedagogie).

Cursurile de **literatură** au fost ţinute, din 1956, de prof. dr. Corneliu Barborică , ele cuprinzând pentru început toate perioadele literare, de la literatura veche până la cea

[1] Vezi Tiberiu Pleter, *Istoricul studierii limbilor şi literaturilor cehă şi slovacă la Universitatea din Bucureşti,* în vol. *Din istoricul slavisticii româneşti*, coord. Elena Linţa, Bucureşti 1982, p. 111-122.

BDD-A24148 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

modernă şi contemporană. Din anul 1972, cursurile despre perioada medievalităţii slave, latine, renaştere şi baroc au fost ţinute de prof. Gh. Călin. După retragerea din activitate a profesorului Corneliu Barborică, literatura din perioada interbelică a fost predată de către prof. Gheorghe Călin şi Dagmar Maria Anoca, care a ţinut, de asemenea, cursuri de literatură slovacă contemporană şi literatura diasporei.

În sfera literară, membrii secţiei de literatură slovacă au adus contribuţii în toate domeniile de cercetare literară. În ceea ce priveşte teoria literară, se poate aminti contribuţia lui Corneliu Barborică la versologie, în special la problematica versului liber. Istoria literară, cultivată deopotrivă de Corneliu Barborică şi Gheorghe Călin, s-a îmbogăţit, graţie activităţii de cercetare şi publicare a celor doi profesori, cu câteva volume importante destinate studenţilor, specialiştilor, dar şi publicului mai larg, interesat de viaţa literară slovacă. Tema predilectă s-a circumscris mai ales perioadei literaturii premoderne, barocul, renaşterea, iar, din perioada modernă, mai ales contactele din perioada de la finele secolului al XIX-lea – (realismul) cu punerea în evidenţă a luptei comune a slovacilor şi românilor din Ardeal, cu susţinerea lor reciprocă, rolul lui Vajanský şi al lui Gustáv Augustíny. În perioada simbolismului – modernismului slovac, Slovenská moderna – Ivan Krasko.

Nu a fost neglijat nici compartimentul criticii literare, mai mulţi membri ai secţiei reacţionând cu recenzii şi cronici la apariţii editoriale sau publicistice.

Unul dintre domeniile de excelenţă al secţiei l-au constituit literatura comparată şi culturologia, raporturile literare slovaco-române şi cele româno-slovace (Corneliu Barborică, Gheorghe Călin), în cadrul acestei arii un domeniu aparte constituind cercetarea limbii şi literaturii minorităţii slovace din România.

Cât priveşte disciplina **limba** slovacă, constând, de fapt, din curs teoretic descriptiv, sincronic (limba slovacă literară contemporană; curs şi seminar), dar şi cursuri speciale (în ultimii ani devenite cursuri opţionale) de istorie a limbii, dialectologie, lexicologie sau stilistică, în programa universitară şi planul de învăţământ din anul 1949-1950 era prevăzută predarea limbii slovace pe compartimente, respectiv fonetică, morfologie, sintaxă, istoria limbii şi dialectologia. Cursurile au fost ţinute pentru început de prof.dr.doc. Pandele Olteanu, iar, din 1954, de lect.dr. Silvia Niţă Armaş. Din 1985 a ţinut cursuri de limbă şi dr. Maria Rosívalová, care a funcţionat ca lector slovac în cadrul acordului cultural, iar, din anul 1992, dr. Dagmar Maria Anoca (1992-2001), precum şi cadrele mai tinere, Ştefan Unatinsky (2000-2007), dr. Marilena Felicia Luţă (2008-). Seminarul era condus de titularii cursului sau de alţi membri ai secţiei, printre care Anton Tănăsescu, Ján Kergyo, Maria Răzdolescu, Ştefan Unatinsky, Marilena Felicia Luţă.

Cadrele specializate pe lingvistică au fost preocupate, pe lângă munca de la catedră, şi de probleme teoretice, precum discuţia în jurul unei noi categorii sintactice – elementul predicativ suplimentar (Silvia Niţă Armaş), de structura limbii slovace din pespectivă sincronică, dar şi din cea diacronică. În domeniul cercetării dialectologice

BDD-A24148 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

s-au distins Silvia Niță Armaş şi Anton Tănăsescu, culegând şi consemnând texte dialectale direct în teren, în rândurile populației slovace din zonele de vest ale țării, prelucrându-le apoi şi valorificându-le în cadrul cursurilor de limbă, în publicații de specialitate, în monografii. De asemenea, au urmărit probleme didactice, respectiv metodice, implicate de predarea limbii la nivelul învățământului superior, dar şi în cadrul învățământului preuniversitar.

Un domeniu important în care a excelat mai ales profesorul Pandele Olteanu, este cel al raporturilor lingvistice româno-slave (româno-slavone, româno-bulgare, româno-polone ş.a.), în spiritul tradiției instituite de către fondatorul slavisticii din Bucureşti, reputatul slavist român Ioan Bogdan (1864-1919)[1].

Şi alți membri ai secției (dintre care o amintim pe Silvia Niță Armaş), s-au implicat în studiul unor aspecte legate de contactele lingvistice, atât din trecut (cunoscutul fenomen al „colonizării valahe"), cât şi în perioada contemporană (bilingvismul slovac-român al populației slovace din România).

Cursul practic (azi denumit practica limbii; incluzând comentarea textelor, conversație, exerciții, traducere, retroversiune) presupune: a) explicări de texte (literare, lingvistice, geografice, ştiințele naturii, istorie, etc., cu unele noțiuni de gramatică, la anul I), cursuri ținute de la începutul până la sfârşitul carierei didactice de asist. Anton Tănăsescu, pe o perioadă scurtă Mariana Răzdolescu (1954-1956), între anii 2001-2007 Ştefan Unatinsky, iar Marilena Felicia Luță; interpretări de texte (la anii II, III), cursuri ținute de prof.dr. Gh. Călin, asistent A. Tănăsescu, conf.dr. Dagmar Maria Anoca; b) traduceri din limba slovacă în română şi din română în slovacă, ore ținute de prof.dr. C. Barborică şi prof.dr. Gh. Călin, asist. Anton Tănăsescu, ulterior conf.dr. Dagmar Maria Anoca, asist. Ştefan Unatinsky, asist.dr. Marilena Felicia Luță; c) ore de conversații pe anumite teme, ținute, de regulă, de lectorii slovaci.

Membrii colectivului de slovacă au desfăşurat şi o bogată activitate publicistică, colaborând la reviste de specialitate şi de cultură din țară sau din străinătate. De asemenea, un aspect deosebit de important îl constituie activitatea de elaborare a manualelor universitare[2], a celor destinate învățământului preuniversitar, a diferitelor

[1] Pleter, *op.cit.*

[2] Principalele cursuri universitare şi instrumente de muncă intelectuală publicate sunt: C. Barborică, *Prednášky o slovenskej literatúre. Slovenská literatúra po roku 1918*, Bucureşti, TUB, 1975; Gh. Călin, *Prelegeri de folclor slovac*, Bucureşti, TUB, 1977; Gh. Călin, *Literatură slovacă. Comentarii în context comparat*, Bucureşti, Ed. Universității, 1998; Gh., Călin, *Literatura slovacă medievală şi Renaşterea*, București, Ed. Universității, 1997; D.M. Anoca, *Slovenska literatura v medzivojnovom obdobi,* E.U.B, 2009; Pandele Olteanu (coordonator), Silvia Niță-Armaş, Gheorghe Călin, Anton Tănăsescu, *Manual de limba slovacă,* București, CMUB, 1972; Silvia Niță-Armaş, Ján Kergyo, *Manual de conversație în limba slovacă,* TUB, 1974; Silvia Niță-Armaş, Maria Mária Vajíčková, *Manual de limbă slovacă,* TUB, 1985; C. Barborică, Monica Breazu, *Mic dicționar slovac-român,* Editura Sport-Turism, 1978; C. Barborică, Monica Breazu, *Dicționar român-slovac*, Editura Sport-Turism, 1979; C. Barborică,

BDD-A24148 © 2010 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

materiale, culegeri, antologii pentru şcolile cu limba de predare slovacă din ţara noastră, contribuţia la întocmirea dicţionarelor bilingve slovac-român, român-slovac, ghidurilor de conversaţie (C. Barborică), ceh-român (Silvia Niţă Armaş). Totodată trebuie menţionată participarea membrilor secţiei la diferite acţiuni cu caracter ştiinţific şi cultural, sesiuni de comunicări ştiinţifice, simpozioane, congresele slaviştilor, aportul lor la organizarea unor evenimente de ordin ştiinţific sau aniversar (simpozionul iugoslav-român, 1978; conferinţa despre bilingvism, Bucureşti, 1997, 2000; 50 de ani de existenţă a secţiilor limbilor slave, respectiv cea de-a 60 aniversare).

În urma colaborării cu celelalte secţii din cadrul catedrei[1], cu diferite instituţii de cultură (edituri, radiodufuziunea etc.) şi de învăţământ[2], activitatea lor s-a soldat cu rezultate deosebite.

Remarcabilă este activitatea depusă de membrii colectivului de slovacă în domeniul traducerii. Astfel, au fost traduse atât texte literare (proză, poezie), apărute în volume sau în diverse periodice, cât şi texte ştiinţifice (Gh.Călin; Corneliu Barborică; Anoca). Lui Corneliu Barborică i se datorează cele mai numeroase traduceri din literatura slovacă, din cehă (Karel Čapek, Bohumil Hrabal), precum şi din alte limbi slave (sârbă, croată, macedoneană) apărute în volume sau în antologii şi reviste. C. Barborică a publicat o deosebit de valoroasă antologie de *Lirică slovacă. De la începuturi până în prezent.* Un adevărat eveniment îl constituie apariţia antologiei de poezie slavă premodernă, *Nu e zână mai frumoasă* (2007, în colaborare cu Octavia Nedelcu).

În chip de omagiu prezentăm, în continuare, aspecte din activitatea profesorului Pandele Olteanu, precum şi a cadrelor didactice din prima generaţie – cea fondatoare – a slovacisticii de la Universitatea din Bucureşti (lect.dr. Silvia Niţă-Armaş, prof.dr. Corneliu Barborică, prof.dr. Gh.Călin şi asist. Anton Tănăsescu).

Pandele Olteanu (5 septembrie 1908, comuna Bascov, judeţul Argeş – 18 decembrie Bucureşti 1995[3]), întemeietorul slovacisticii la Universitatea din Bucureşti, membru fondator al Asociaţiei slaviştilor, doctor în filologie slavă şi romanică la

---

Monica Breazu, *Ghid de conversaţie slovac-român,* Editura Sport-Turism, 1981; C. Barborică, Monica Breazu, *Ghid de conversaţie român-slovac*, Editura Sport-Turism, 1982; Silvia Niţă-Armaş, *Súčasný slovenský jazyk. Hláskoslovie a morfológia,* Bucureşti, TUB, 1971; *Idem*, *Sintaxa propoziţiei în limba slovacă,* TUB, 1978; *Idem*, *Istoria limbii slovace – dialectologie,* TUB, 1978; Mária Rosívalová, *Cvičenia zo syntaxe, Bucureşti,* Ed. Universitară, 1994; Dagmar Mária-Anoca, *Fonetika a fonológia slovenčiny,* Nădlac, Ed. Ivan Krasko, 1998; Pandele Olteanu, Silvia Armaş, Gheorghe Călin, Anton Tănăsescu, *Antologie de texte. Istoria limbii slovace,* TUB, 1974.

[1] Anca Irina Ionescu, *Dicţionar român-slovac, slovac-român*. Editura Universal Dalsi, 1999; redactor Stefan Unatinsky.

[2] Cadrele didactice de la secţia slovacă sunt membri ai diferitelor organizaţii profesionale, de cultură, ştiinţifice (amintim Asociaţia slaviştilor din România; Uniunea Scriitorilor din România – Corneliu Barborică, Dagmar Maria Anoca).

[3] Înhumat la 20 decembrie 1995, la Domneşti, Argeş.

BDD-A24148 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

Universitatea „J.A.Comenius" din Bratislava, cursurile şcolii elementare le-a absolvit la Piteşti, cele medii în Curtea de Argeş, cu examenul de bacalaureat în Piteşti, în anul 1930. În perioada 1930-1934 a urmat Facultatea de Litere şi Filozofie din Bucureşti, fiind licenţiat „Magna cum laude". A funcţionat ca profesor de liceu la Bucureşti (1935-1938) şi Iaşi (1938-1942).

În 1942, ocupând prin concurs postul de lector în Slovacia, la Universitatea „J.A. Comenius" din Bratislava, cariera sa de cadru universitar, până la pensionare, începe în anul 1974. În Slovacia a ocupat în două etape funcţiile de lector (1942-1945), respectiv profesor cu contract (1946-1949), iar, după reîntoarcerea în ţară, la Universitatea Bucureşti, cel de lector (1949-1963), conferenţiar (1965-1968), profesor (1968-1974). Din 1968 este numit conducător de doctorat în Lingvistica slavă, în 1969 fiind desemnat şeful catedrei unificate de limbile şi literaturile slovacă, cehă, iar, după ieşirea la pensie, profesor consultant (din 1974, reconfirmat în 1991).

În timpul şederii la Bratislava, pe lângă activitatea didactică, Pandele Olteanu a contribuit la dezvoltarea relaţiilor culturale româno-slovace, atât prin munca de cercetare şi publicare a contribuţiilor ştiinţifice[1], cât şi datorită unor strânse legături cu personalităţi din mediul universitar şi cultural, printre care marele slavist Ján Stanislav, românista Jindra Hušková (de altfel, studenta lui Ovid Densusianu), profesoară titulară la catedra de romanistică din Bratislava, istoricul Milan Ďurica, scriitorul Ivan Horváth, poetul Ján Smrek ş.a.

Reîntors definitiv în România în 1949, prin stăruinţele sale şi graţie înţelegerii găsite la prof. Emil Petrovici şi la minister, limba şi literatura slovacă a dobândit, alături de celelalte limbi slave, statut de specialitate principală (cu examen de licenţă) în cadrul Facultăţii de Filologie a Universităţii din Bucureşti.

Activitatea profesorului Pandele Olteanu la Universitatea din Bucureşti se circumscrie mai multor domenii: organizarea tinerei secţii de limbi slave, creşterea de cadre noi, promovarea slavisticii, munca didactico-metodică de la catedră. A predat diferite cursuri şi seminarii – slavă veche, gramatică descriptivă şi curs practic de limba slovacă, curs de gramatică istorică a limbii cehe şi slovace, istoria literaturii slovace, istoria limbii slovace şi a dialectelor ei, istoria limbii literare slovace, gramatica comparată a limbilor slave, introducere în filologia slavă şi slovacă, istoria culturii şi civilizaţiei slovace. A contribuit esenţial la dezvoltarea raporturilor culturale româno-slovace, mai ales datorită lucrărilor sale de pionierat privind raporturile lingvistice

[1] Printre altele, a contribuit, împreună cu un grup de membri ai Societăţii pentru relaţii culturale şi economice româno-cehoslovace – Společnost pro kulturní a hospodářske styky s Rumunskem – la revista „Românoslavica", cuprinzând materiale din domeniul relaţiilor româno-cehoslovace şi româno-slave. A apărut un singur număr, în 1948: „Românoslavica, Revue des études slavo-roumaines". Numero 1, Prague, 1948. Comité de rédaction: Vladimír Buben, rédacteur responsable; Tr. Ionescu-Nişcov, rédacteur en chef; P. Olteanu, corédacteur; B. Havránek, K. Krejčí, Gh. Stanca, J. Macůrek, Fr. Wollman, J. Kvapil, J. Stanislav, Damian Bogdan, I.C. Chiţimia.

BDD-A24148 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

româno-slovace, raporturile culturale cehoslovaco-române (cultura slavă în Marea Moravie (sec.IX-XI). Bogată şi meritorie este activitatea sa de cercetare în domeniul slavisticii (studiul filologic şi critica textelor slavo-române, literatura omiletico-parenetică slavo-română, raporturile culturale slavo-române), rezultatele acesteia fiind publicate în studii şi monografii, atât în ţară, cât şi în străinătate. De asemenea, poate fi considerat pionier în întocmirea manualelor pentru ciclul preuniversitar[1] ale minorităţii slovace din România. Pentru activitate sa a fost distins cu numeroase premii, medalii din partea organismelor de cultură din ţară şi din Slovacia[2].

Silvia Niţă-Armaş (n. 1 iulie 1931 la Plenița, județul Dolj) după absolvirea şcolii elementare din localitatea natală a urmat cursurile Liceului „Regina Elisabeta" din Craiova, iar studiile superioare, între anii 1950-1954, la Facultatea de Filologie a Universităţii din Bucureşti, secţia slavistică. A fost angajată la facultate imediat după terminarea studiilor, pe post de asistent, avansată după două luni lector. La un an de la angajare beneficiază de un stagiu de specializare de două luni în Slovacia, cu această ocazie cunoscând reputaţi slovacişti: prof.dr. Eugen Pauliny, membru corespondent al Academiei Slovace de Ştiinţe, prof.dr. Šimon Ondruš, de care o vor lega reciproce sentimente de stimă. În anul 1970 şi-a susţinut teza de doctorat, *Graiul slovac din Nădlac, Semlac, jud. Arad, Butin, Vucova, Şemlacul Mare, jud. Timiş* (conducător ştiinţific acad. Al. Graur). În cadrul secţiei de limbi şi literaturi slave a funcţionat până în anul 1987, când a fost obligată să iasă la pensie. Autoare a mai multor cursuri universitare din domeniul lingvisticii (pentru disciplinele predate, cum sunt structura limbii, dialectologia, istoria limbii), coautor al manualelor pentru cursul practic, a contribuit şi la întocmirea manualelor destinate şcolilor cu limba de predare slovacă, ajutând, în calitate de lingvist, la elaborarea capitolelor dedicate limbii, devenind astfel colaborator extern al Editurii Didactice şi Pedagogice.

Ca lingvist, Silvia Niţă-Armaş a cercetat graiurile slovace din zonele populate de minoritatea slovacă din zona de Vest a ţării, cu vocaţia unui cercetător pedant şi strict, cercetare fructificată în monografia *Slovenské nárečie v rumunskom Banáte* şi în

[1] V. Pamätnica. Memorial. KVSIK, Nădlac, 1995.

[2] În iunie 1966 a fost premiat de Ministerul Învăţământului pentru activitatea ştiinţifică desfăşurată în anul 1965. A mai primit Premiul al II-lea al Ministerului Învăţământului pentru monografia *Limba povestirilor slave despre Vlad Ţepeş*. În 1966 a fost distins cu ordinul Republicii Socialiste Cehoslovacia pentru merite deosebite în activitatea de strângere a legăturilor de prietenie cehoslovaco-române. Cu ocazia susţinerii de comunicări ştiinţifice la Universitatea din Bratislava, Brno şi Olomouc, la invitaţia Institutului de lingvistică de la Bratislava, în cadrul institutelor de limbă şi literatură ale Academiei Cehoslovace din centrele universitare, i-a fost decernată de Universitatea „J.A. Comenius", medalia de argint pentru activitatea ştiinţifică şi didactică în slovacistică. În anul 1993, în timpul celui de-al XIII-lea Congres al Slaviştilor, i s-a decernat la Martin Medalia Maticei slovenska.

BDD-A24148 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

selecția de texte înregistrate *Ukážky ľudového rozprávania*[1]. S-a făcut remarcată prin lucrarea sa *Le „doplnok" et son correspondent en roumain*[2]*,* pe o temă controversată în lingvistica românească de la acea vreme, elementul predicativ suplimentar (în limba slovacă denumit *doplnok*). Studiile sale privind elementul predicativ suplimentar au contribuit în mod esențial la clarificarea statutului acestei categorii gramaticale în lingvistica română, fiind citate în ediția academică a gramaticii limbii române. Relevante sunt şi recenziile sale, publicate în revista de referate, recenzii şi sinteze, *Lingvistică şi filologie,* referitoare la lucrările lingvistului slovac Ján Kačala sau ale lui Ferdinand Buffa, în legătură cu apariția şi dezvoltarea terminologiei botanice slovace. De asemenea, a colaborat la elaborarea dicționarului ceh-român, editat de Academia Română.

Ani la rând a condus lucrări de diplomă ale studenților, lucrări ştiințifico-metodice ale profesorilor de limba şi literatura slovacă, s-a ocupat de pregătirea viitorilor profesori de limbă şi literatură slovacă, fiind metodistă, responsabilă cu predarea metodicii şi prestarea practicii pedagogice, însoțind elevii la şcoala-pilot, liceul din Nădlac.

Lingvistă fiind, a urmărit nu numai limba comunității slovace din România, ci şi producția sa literară, devenind colaborator extern al Editurii Kriterion, iar, în anul 1988, membru în colegiul de redacție al antologiei *Variácie*, sporadic dedicându-se publicisticii.

Silvia Niță-Armaş a fost distinsă cu premii din partea Academiei Române şi a Ministerului Învățământului.

Corneliu Barboricâ (n. Turnu-Severin, 5 aprilie 1931), conform aprecierii specialiştilor, cel mai de seamă slovacist din afara Slovaciei, a urmat Liceul „Traian" din oraşul natal (1941-1949), după care s-a înscris la Universitatea din Bucureşti, Facultatea de Filologie, unde a frecventat cursurile anului I (1949-1950), avându-i printre profesori pe Tudor Vianu şi Jacques Byck. Din luna noiembrie a anului 1950 până în 1955 îşi continuă studiile de limba şi literatura slovacă la Universitatea „Jan Amos Comenius" din Bratislava. Audiază cursurile unor personalități de seamă, cum au fost lingvistul Ján Stanislav, profesorul de literatură Milan Pišút şi academicianul Andrei Mráz. Printre colegii săi de generație se numără Vladimír Petrík, Július Noge, Michal Gáfrik, Kornel Földvári, deveniți cercetători literari, personalități ale vieții culturale din Slovacia. În anul trei pleacă pentru un semestru să audieze cursurile Universității Caroline din Praga. După terminarea studiilor, în luna februarie, revine în țară şi, cum în acea perioadă a anului nu se făceau repartizări, i se aprobă cererea de a fi trimis din nou pentru un semestru la Praga.

---

[1] Silvia Niță-Armaş, *Slovenské nárečie v rumunskom Banáte,* Nădlac, Vydavatelstvo KVSIK, 1996); *Idem*, *Ukážky ľudového rozprávania*, în *Variácie. 6,* 1984, p. 135-139.

[2] Silvia Niță-Armaş, *Le „doplnok" et son correspondent en roumain*, în „Romanoslavica", I, 1958, p.63-69.

BDD-A24148 © 2010 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

Revenind definitiv în țară, este numit la facultate pe post de asistent, în 1956, pe urmă avansat lector, iar, din 1971, promovat conferențiar, în urma susținerii tezei de doctorat despre opera scriitorului ceh Karel Čapek, sub conducerea profesorului Alexandru Dima, teză publicată ulterior în volumul monografic *Karel Čapek*. Între anii 1971-1975 ocupă funcția de decan al Facultății de Limbi şi Literaturi Slave. Profesor universitar din 1990, retras ulterior de la munca directă de la catedră, fiind suferind, îşi continuă activitatea în calitate de profesor consultant, conduce lucrări de doctorat, dedicându-se în acelaşi timp muncii de cercetare, traducerii, publicisticii.

A predat cu precădere disciplinele literare, specializându-se pe literatura modernă şi contemporană, dar s-a afirmat cu succes şi în domeniul literaturii comparate. Din motive lesne de înțeles, având în vedere numărul restrâns de specialişti din cadrul colectivului de slovacă, a ținut şi cursuri practice, a fost conducător de lucrări de diplomă, a contribuit la buna desfăşurare a cursurilor de perfecționare pentru profesorii de limbă şi literatură slovacă, fiind, de asemenea, în repetate rânduri, şi conducător de lucrări metodico-ştiințifice în vederea obținerii gradului didactic I. Ani la rând a condus teze de doctorat în domeniul literaturilor slave.

Pentru a facilita accesul studenților la materia predată, a elaborat sau a colaborat la întocmirea de cursuri, manuale şi antologii pentru învățământul superior[1], dicționare, ghiduri de conversație, dar, totodată este autor de manuale şi antologii pentru ciclurile preuniversitare destinate şcolilor cu limba de predare slovacă, colaborator extern al E.D.P.

În mod firesc, activitatea didactică se împleteşte cu activitatea ştiințifică, vocația sa, viziunea de ansamblu asupra fenomenului literar au condus la rezultate deosebite, în lucrările sale monografice *Karel Čapek* (1971)*, Istoria literaturii slovace* (1976), în numeroase studii, articole, recenzii referitoare la literatura slovacă şi cehă, fie în domeniul raporturilor literare şi de literatură comparată (1987), colaborări la publicații şi reviste de specialitate sau de cultură din țară şi străinătate[2]. Viziunea sa complexă asupra culturii în genere s-a manifestat în volumul *Utopie şi antiutopie* (1998).

Dorința de a face cunoscute valorile culturale ale lumii slave l-a îndemnat să se dedice traducerii de texte literare din diferite limbi slave, cu precădere, cum era de aşteptat, din literatura slovacă în limba română, dar, fiind şi un bun bohemist, şi din literatura cehă (B. Hrabal, Jan Mukařovský). A publicat numeroase volume, versiunile sale fiind, de asemenea, incluse în volume şi culegeri reprezentative, apărute în edituri prestigioase.

---

[1] Demnă de menționat este, în acest sens, antologia de poezie slavă *Nu e zână mai frumoasă* (2007, alcătuită în colaborare cu Octavia Nedelcu), pentru uzul studenților de la cursurile de master.

[2] O selecție din studiile comparatiste a apărut în Slovacia, grație românistei Hildegard Bunčáková, fost demnitar înalt al legației slovace din Bucureşti: Corneliu Barborică, *Akoby iný kontinent*, Vydavateľstvo Dilema, 1997.

BDD-A24148 © 2010 Editura Universității din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

Vorbind despre omul de cultură Corneliu Barboricã, nu se poate face abstracție de statutul său de creator, poet şi prozator, prezent deopotrivă în două culturi, slovacă şi română, dat fiind că debutul său literar s-a produs în limba slovacă, sub pseudonimul Andrej Severíni. Scriitorul Corneliu Barboricã, alias Andrej Severíni, este autor al mai multor romane, povestiri, poeme, volume de proză scurtă apărute în țară şi în Slovacia.

Capacitatea sa de a surprinde diferite aspecte ale vieții l-a ajutat să abordeze publicistica, oferind cititorului texte de un umor subtil şi savuros[1].

Dispunând de calități organizatorice, a fost coordonator de volume, redactor. Vreme de peste un deceniu a contribuit substanțial la redactarea antologiei literare a slovacilor din România, *Variácie*, precum şi a mai multora dintre volumele publicate de scriitorii de expresie slovacă din țara noastră, colaborând cu Editura Kriterion.

Personalitate de marcă a culturii române şi slovace, având la activ o prodigioasă activitate, profesorul, traducătorul, omul de cultură Corneliu Barboricã este laureat al mai multor premii şi distincții[2] decernate în țară şi în Slovacia.

Gheorghe Călin (n. 26 ianuarie 1935, Piteşti), după absolvirea claselor elementare şi a Şcolii Medii Tehnice de Comerț din localitatea natală, se înscrie la Facultatea de Filologie a Universității din Bucureşti, unde studiază între anii 1952-1957. În 1958 se angajează la facultate, la început ca preparator, din 1959 lector, iar, după susținerea cu succes a tezei de doctorat din domeniul folcloristicii (*Cântecele haiduceşti slovace, cu referințe comparative,* conducător prof.dr. Ion Chițimia) şi a decernării titlului de doctor (1971), a fost avansat lector, în anul 1972. În 1992 devine conferențiar, statutul şi titlul de profesor dobândindu-l în anul 1999. A continuat să lucreze la catedră şi după pensionare, până în 2005.

S-a dedicat studiului literaturii, istoria literaturii slovace fiind disciplina care i-a revenit s-o predea la cursuri în cadrul secției. A condus lucrări de diplomă ale studenților, practica pedagogică continuă (1988), lucrări ştiințifico-metodice ale cadrelor medii.

Pentru buna desfăşurare a cursurilor şi seminariilor, a scos mai multe volume de prelegeri, cursuri universitare, monografii despre folclorul slovac, istoria literaturii slovace vechi (perioada barocului şi a iluminismului), evoluția genurilor şi speciilor lirice şi epice în creația poetică a secolului al XIX-lea, raporturile culturale. Fiind colaborator extern al E.D.P., a recenzat manualele destinate şcolilor cu limba de predare slovacă din România.

Unele volume, ca, de altfel, şi monografia despre folclor, sunt concepute în perspectivă comparatistă. Studiul cântecelor de haiducie şi cătănie, care constituie

[1] Vezi bibliografia personală întocmită de noi, *Bibliografia lucrărilor profesorului dr. Corneliu Barboricã*, Nădlac, 2006.

[2] Premiul „P.O. Hviezdoslav", 1977 (Slovacia); Premiul Național, 1990 (Slovacia); Omagiul ministrului culturii al Republicii Slovace, 1996; Omagiul ministrului culturii al Republicii Slovace, 2003; Medalia de aur a Maticei slovenská, 2006, Dubla Cruce Albă, 2007.

BDD-A24148 © 2010 Editura Universității din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

subiectul tezei sale, i-a permis unele concluzii privind trăsăturile contrastive ale folclorului slovac în raport cu cel românesc, subliniind faptul că, în ceea ce priveşte cântecele româneşti de tipul urmărit, ele se aseamănă mai mult cu poemele eroice ale slavilor de sud, iar cântecele haiduceşti slovace se aseamănă mai mult cu cele istorice. Propune şi o clasificare a paralelismului ca mijloc artistic, pornind atât de la teoria versului din cultura română, cât şi de la versologia slovacă.

Un alt domeniu de interes l-a constituit cel al raporturilor culturale româno-slave, în special cele româno-slovace. S-a axat pe contacte directe ale personalităţilor de seamă, precum şi asupra problemelor de traducere, din literatura română în limba slovacă, cum ar fi studiul privind traducerea din Caragiale datorată românistei Jindra Hušková, profesor titular la Universitatea din Bratislava şi traducătoare din limba română. De asemenea, a tratat raportul Eminescu – Krasko[1].

A tradus atât texte ştiinţifice, cât şi beletristică, dintre care se remarcă volumul de proză a scriitorului slovac Švantner, *Ľudská hra* (Joc omenesc)[2].

Pentru întreaga sa activitate ştiinţifică şi pedagogică, în anul 1992 i s-a decernat din partea ambasadei Cehoslovaciei Medalia jubiliară „Jan Amos Komensky", iar, în august 2004, rectorul Universităţii „Comenius" din Bratislava i-a înmânat profesorului Gh. Călin medalia „Ján Amos Comenius" şi Diploma de Merit în semn de preţuire pentru propagarea limbii şi culturii slovace peste hotare.

Anton Tănăsescu (n. 10 octombrie 1933, Curtea de Argeş) primii ani de şcoală i-a urmat la liceul „Spiru Haret" din Bucureşti, cursurile medii la liceul din Curtea de Argeş, cele superioare absolvindu-le în cadrul Facultăţii de Filologie de la Universitatea din Bucureşti. A rămas să profeseze la facultate, unde şi-a desfăşurat activitatea didactică între anii 1959-1996 ca asistent, ţinând lecţii de practica limbii (comentarii de texte, traduceri), precum şi cursuri şi seminarii de limbă. Pe lângă activitatea didactică s-a dedicat cercetării dialectologice a graiurilor slovace din regiunea nord-vestică a României, zona bihoreană, localităţile Marca Huta, resp. Zăuan-Băi (în graiul local Bojovské, respectiv Zováň). Rezultatele cercetării sale le-a publicat atât limba română, cât şi în slovacă, axându-se în studii pe aspectele fonetice şi morfologice ale graiurilor respective[3].

---

[1] Dăm câteva titluri de lucrări ale profesorului Gheorghe Călin: *Janošík în folclorul slovac*, AUB, seria de literatură universală şi comparată, XVIII, Bucureşti, 1969; *Aspecte tipologice ale cântecelor de călătorie slovace şi româneşti*, AUB, seria Filologie, XXV, Bucureşti, 1976; *Aspekty slovenskej barokovej a osvietenskej literatúry*, Ed. Ivan Krasko, Nădlac, 1997; *Poezia slovacă a secolului al XIX-lea,* Editura Grand, 1998; *Consideraţii asupra stilului poeziei lui Ivan Krasko în raport cu stilul poeziei lui Eminescu*, Rsl, XVII, Bucureşti, 1970; *Valori expresive ale liricii baroce slovace*, Rsl, XXIX, Bucureşti, 1992; *Avangarda în literatura slovacă*, Rsl, XXXIX, Bucureşti, 2004. Vezi bibliografia personală.

[2] Vezi bibliografia

[3] Anton Tănăsescu, *Caracteristicile declinării substantivului din graiul slovacilor de la Marca Huta şi Zăuan Băi, judeţul Sălaj,* în Rsl, XIV, 1967, p. 293-303; *Zo skloňovania podstatných*

BDD-A24148 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

De asemenea l-au preocupat problemele legate de fonetică şi fonologie, domeniu în care a şi publicat lucrări în revista „Romanoslavica“[1]. A condus practica pedagogică a studenților de la secția slovacă, desfăşurată la liceul din Nădlac.

În semn de prețuire pentru activitatea sa în domeniul slovacisticii, i-a fost decernată, în 1992, Medalia jubiliară „Ján Amos Coménius”.

BIBLIOGRAFIE (selectiv)

Anoca, Dagmar Mária, *Doslov*, în volumul Armaş, Silvia, *Slovenské nárečie v rumunskom Banáte.* Nădlac, 1996

Anoca, Dagmar Maria, *Slovakistika v Rumunsku*, în „Slavica Szegediensia”, Szeged, 2003, p.281-289

Anoca, Dagmar Mária, *Sviatok našich slovakistov*, în „Rovnobežné zrkadlá. Oglinzi paralele“, I, nr.3, p.237

Anoca, Dagmar Mária, Štefan Unatinský, *Úvod do slovenskej filológie* (Introducere în filologia slovacă), Editura Universității din Bucureşti, 2002

Anocová, Dagmar Mária, *Slovakistika v Rumunsku*, în „Slovenská reč“, 2001, p.218-225

Călin, Gheorghe, *Limba şi literatura slovacă la Universitatea din Bucureşti*, în „Romanoslavica“, XXXVI, p.198-200

Călin, Gheorghe, *Slovakistika v Bukurešti,* în „Literárny týždenník“, XIV, 2001, nr.15, p.5

Dudok, Miroslav, *Životné jubileum slovakistky z Rumunska Dagmar Márie Anocovej*, în „Slovenská reč“, 67/2002, nr.1, p.61-62

Gáfrik, Michal, *Jubileum rumunského priateľa*, în „Tvorba“, 2006, nr.1, p.35

Gáfrik, Michal, *Profesor Corneliu Barborica 70-ročný*, în „Slovenská literatúra”, 2002, nr.1, p.59-62

Mihăilă, Gheorghe, *Etapele principale ale istoriei slavisticii bucureştene*, în vol. *Momente din istoria învăţământului limbilor străine la Universitatea din Bucureşti,* Bucureşti, 1980, p. 245 şi urm.

Niță-Arma*ş, Silvia, Profesorul Pandele Olteanu la a 75-a aniversare, în* „Romanoslavica“, XXII, 1984, p. 441-448

Niță-Armaş, Silvia, *Pandele Olteanu*, în „Romanoslavica“,, XXXIII, 1995, p.183-184

Niță-Armaş, Silvia, *Lista lucrărilor profesorului Pandele Olteanu. (Bibliografie selectivă)*, în „Romanoslavica”, XXII*,* 1984, p.444 - 448

Olteanu, Pandele, *Slovakistika a bohemistika v Rumunsku,* în „Slavica slovaca“*,* 3, Bratislava, 1969

---

mien, prídavných mien a zámen slovenských nárečí v Rumunsku – osady Marca Huta a Zăuan Băi, în, „Variácie“, nr. 14 (1994), p. 208-220.

[1] Anton Tănăsescu, *Mărimi fonostatice în lexicul standard al limbii slovace,* în Rsl, XIX, 1980, p. 126-130.

BDD-A24148 © 2010 Editura Universității din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)

Pleter, Tiberiu, *Istoricul studierii limbilor şi literaturilor cehă şi slovacă la Universitatea din Bucureşti,* în volumul *Din istoricul slavisticii româneşti*, TUB, Bucureşti, 1982, p. 111-122

Štefanko, Ondrej, *Bibliografia diela Dr. Silvie Niţă-Armaşovej*, în vol., Silvia Niţă-Armaş, *Slovenské nárečie v Rumunskom Banáte,* Nădlac, 1996, p.117-119

BDD-A24148 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 05:06:01 UTC)